

der romantische richting eigen, aan wier invloed hij nooit geheel ontkomen is. Hier wordt een gewaagde poging beproefd, met gelukkigen uitslag bekroond, om de folteringen, die een lijder aan aangezichtspijn te verduren heeft, op plastische wijze voor te stellen. De patient is door een aantal saters of kwelgeesten omgeven, die op zijn hoofd trommelen en hameren, in zijn oor blazen, met angels en weerhaken zijn zenuwen in beweging brengen, terwijl hij in zijn ontstelde verbeelding een onafzienbare reeks chirurgische foltertuigen en chemische preparaten benevens een begrafenisstoet van geraamten hem ziet voorbijtrekken. Het is zeker dat V. H. zich zelden meer overtroffen heeft dan in deze geniale teekening, die zich door een groote mate van oorspronkelijkheid in opvatting en uitvoering kenmerkt.

Er zijn mij kunstenaars van naam bekend, die beweren dat V. H's teekeningen niet alleen een onbedreven hand verraden, maar meerendeels geesteloos en karakterloos zijn en dat alleen in de bijschriften de verdienste te zoeken is. Deze opvatting verkondigt door hare eenzijdigheid een groote onwaarheid. Waar is het dat de beteekenis der teekeningen door de bijschriften meermalen belangrijk verhoogd wordt. Waar is het ook dat zijn werk zeer ongelijkmatig is, maar bij de meeste kunstenaars is het niet anders.

Alexander Ver Huell had in zijn jonge jaren gewoon teekenonderwijs genoten, zooals dit met vele anderen het geval is, omdat dit tot een beschaafde opvoeding behoort. Het overige moet hij zich door eigen studie en waarneming hebben eigen gemaakt. Hij was een autoditact met alle deugden en gebreken, welke aan een dergelijke ontwikkeling verbonden zijn. Men mag het in zeker opzicht betreuren dat het hem in zijn jeugd aan een degelijke artistieke leiding ontbroken heeft, men heeft hem te nemen, zooals hij was, niet, zooals hij volgens het oordeel van sommigen had moeten zijn. Indien hij zich naar het een of ander groot model had gericht, zou wellicht zijn oorspronkelijkheid zijn verloren gegaan, die thans voor ons zijn grootste bekoring uitmaakt. Op een zijner schetsbundels „Is 't waar of niet,” getiteld, waarin ons verschillende soorten van moordenaren worden voorgesteld, plaatst hij als motto: „Wat ik verlang is dat men deze aanschouwt met de oogen des geestes.” Nu moge men op die wijze geen volledigen artistieken indruk verkrijgen, men heeft niet het recht bij de beoordeeling zijner werken een anderen maatstaf te kiezen dan hij zelf gewild heeft en die voor al zijne teekeningen geldt. Het is van algemeene bekendheid dat de gedachte voor een plastisch kunstwerk geen noodzakelijk vereischte is, maar niemand zal kunnen ontkennen dat een zedelijke gedachte den indruk en de waarde van een kunstwerk verhoogt. In zooverre wijkt V. H. van de Hollandsche schilderschool af, die meer in natuurwaarheid en in een ontwikkelde techniek dan in de openbaring van gedachten haar kracht heeft gezocht en gevonden, enkele eervolle uitzonderingen niet medegerekend. Dit is tevens een der redenen waarom V. H., in het algemeen, meer steun en sympathie bij de letterkundigen dan bij de schilders heeft gevonden.

Het is gemakkelijk de kunst van V. H. uit de hoogte te veroordeelen met